

DOMSTOLENS DOM (Store Afdeling)

1. juli 2008*

I de forenede sager C-341/06 P og C-342/06 P,

angående to appeller i henhold til artikel 56 i Domstolens statut, iværksat den 4. august 2006,

Chronopost SA, Issy-les-Moulineaux (Frankrig), ved avocat D. Berlin (sag C-341/06 P),

La Poste, Paris (Frankrig), ved avocat H. Lehman (sag C-342/06 P),

sagsøgere,

de øvrige parter i appelsagen:

Union française de l'express (UFEX), Roissy-en-France (Frankrig),

* Processprog: fransk.

DHL Express (Frankrig) SAS, tidligere DHL International SA, Roissy-en-France,

Federal express international (Frankrig) SNC, Gennevilliers (Frankrig),

CRIE SA, under konkurs, Asnières (Frankrig),

ved advokats E. Morgan de Rivery og J. Derenne,

sagsøger i første instans,

Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved C. Giolito, som befuldmægtiget, og med valgt adresse i Luxembourg,

sagsøgt i første instans,

Den Franske Republik ved G. de Bergues og F. Million, som befuldmægtigede, og med valgt adresse i Luxembourg,

intervenient i første instans,

har

I - 4814

DOMSTOLEN (Store Afdeling)

sammensat af præsidenten, V. Skouris, afdelingsformændene P. Jann, C.W.A. Timmermans, A. Rosas, K. Lenaerts, G. Arestis og U. Lõhmus samt dommerne P. Kūris, E. Juhász, A. Borg Barthet, J. Malenovský (refererende dommer), E. Levits og A. Ó Caoimh,

generaladvokat: E. Sharpston
justitssekretær: R. Grass,

på grundlag af den skriftlige forhandling,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse i retsmødet den 6. december 2007,

afsagt følgende

Dom

- ¹ I appelskrifterne har selskaberne Chronopost SA (herefter »Chronopost«) (sag C-341/06 P) og La Poste (sag C-342/06 P) nedlagt påstand om ophævelse af dommen afsagt af De Europæiske Fællesskabers Ret i Første Instans den 7. juni 2006 i sagen UFEX m.fl. mod Kommissionen (sag T-613/97, Sml. II., s. 1531, herefter »den appellerede dom«).

- 2 Ved den appellerede dom annullerede Retten delvist Kommissionens beslutning 98/365/EF af 1. oktober 1997 om Frankrigs påståede støtte til SFMI-Chronopost (EFT 1998 L 164, s. 37, herefter »den omtvistede beslutning«).

I — Tvistens baggrund

- 3 Sagens baggrund er fremstillet i den appellerede doms præmis 2-18 på følgende måde

»2 [La Poste], der har et lovbeskyttet monopol på almindelig postbesørgelse, var indtil udgangen af 1990 en del af den franske forvaltning. Fra den 1. januar 1991 blev La Poste en offentligretlig juridisk person i overensstemmelse med bestemmelserne i lov nr. 90-568 af 2. juli 1990 om organisation af det offentlige post- og telekommunikationsvæsen (*JORF* af 8.7.1990, s. 8069, herefter »lov 90-568«). Denne lov tillader, at La Poste udøver visse aktiviteter i fri konkurrence, navnlig forsendelse af kurerpost.

3 Société française de messagerie internationale (herefter »SFMI«) er et privatretligt selskab, der siden udgangen af 1985 har været overladt driften af La Postes kurertjeneste. Virksomheden blev etableret med en egenkapital på 10 mio. franske franc (FRF) (ca. 1 524 490 EUR), fordelt mellem finansieringsselskabet Sofipost (66%), der er 100% ejet af La Poste, og TAT Express (34%), som er et datterselskab af luftfartsselskabet Transport aérien transrégional (herefter »TAT«).

4 De nærmere bestemmelser om drift og markedsføring af den kurertjeneste, som SFMI forestår under navnet EMS Chronopost, er fastlagt i en instruks fra Ministeriet for Postvæsen og Telekommunikation af 19. august 1986. Ifølge denne

instruks skulle La Poste yde SFMI logistisk og forretningsmæssig bistand. De kontraktmæssige forhold mellem La Poste og SFMI er reguleret af overenskomster, hvoraf den første er fra 1986.

- 5 I 1992 blev den af SFMI drevne kurer tjeneste ændret. Sofipost og TAT stiftede et nyt selskab, [Chronopost], hvoraf de fortsat ejede henholdsvis 66% og 34% af aktierne. Chronopost, der havde eksklusiv adgang til La Postes faciliteter indtil den 1. januar 1995, koncentreredes om national kurerpost. SFMI blev købt af GD Express Worldwide France, der er datterselskab af et internationalt joint venture mellem det australske selskab TNT og postvæsener i fem lande; en fusion, der blev godkendt af Kommissionen ved beslutning af 2. december 1991 (sag IV/M.102 — TNT/Canada Post, DBP Postdienst, La Poste, PTT Poste og Sweden Post) (EFT C 322, s. 19). SFMI beholdt de internationale aktiviteter og benyttede Chronopost som repræsentant og tjenesteydende virksomhed i Frankrig med henblik på internationale forsendelser (herefter »SFMI-Chronopost«).

- 6 Syndicat français de l'express international (SFEI) [...] er en fagforening i henhold til fransk ret, der omfatter næsten alle de virksomheder, der driver kurer tjeneste i konkurrence med SFMI-Chronopost.

- 7 Den 21. december 1990 indgav SFEI en klage til Kommissionen bl.a. med den begrundelse, at den logistiske og forretningsmæssige bistand, som La Poste ydede [SFMI-Chronopost], indebar statsstøtte i EF-traktatens artikel 92's forstand (efter ændring nu artikel 87 EF). I klagen blev det hovedsageligt gjort gældende, at SFMI's betaling for den af La Poste ydede bistand ikke svarede til normale markedsvilkår. Forskellen mellem markedsprisen for sådanne tjenesteydelser og den pris, som [SFMI-Chronopost] reelt betalte, hævdedes at udgøre statsstøtte. En økonomisk undersøgelse, der blev foretaget af konsulentvirksomheden Braxton [herefter »Braxton«] efter anmodning fra SFEI, blev vedlagt klagen med henblik på bedømmelse af støttebeløbet i perioden 1986-1989.

- 8 Kommissionen meddelte ved skrivelse af 10. marts 1992 SFEI, at dens klage var henlagt. Den 16. maj 1992 anlagde SFEI sammen med andre virksomheder sag ved Domstolen med påstand om annullation af denne beslutning. Domstolen fastslog, at det var uforholdsmæssigt at træffe afgørelse i sagen (Domstolens kendelse af 18.11.1992, sag C-222/92, SFEI m.fl. mod Kommissionen, ikke trykt i Samling af Afgørelser), idet Kommissionen ved beslutning af 9. juli 1992 besluttede at ophæve beslutningen af 10. marts 1992.

- 9 Den Franske Republik fremsendte efter anmodning fra Kommissionen oplysninger ved skrivelse af 21. januar 1993, ved telefax af 3. maj 1993 og ved skrivelse af 18. juni 1993.

- 10 Den 16. juni 1993 anlagde SFEI med andre virksomheder sag ved tribunal de commerce de Paris mod SFMI, Chronopost, La Poste m.fl.. En yderligere undersøgelse fra [Braxton], der var vedlagt stævningen, ajourførte oplysningerne fra den første undersøgelse og udvidede bedømmelsesperioden for støtte indtil udgangen af 1991. Tribunal de commerce de Paris forelagde ved dom af 5. januar 1994 Domstolen flere præjudicielle spørgsmål vedrørende fortolkningen af traktatens artikel 92 og EF-traktatens artikel 93 (nu artikel 88 EF), hvoraf et vedrørte begrebet statsstøtte under omstændighederne i den foreliggende sag. Den franske regering fremlagde som bilag til sit indlæg af 10. maj 1994 for Domstolen en økonomisk undersøgelse foretaget af selskabet Ernst & Young. Domstolen udtalte ved dom af 11. juli 1996 (sag C-39/94, SFEI m.fl., Sml. I, s. 3547 [...]), at »en offentlig virksomheds ydelse af logistisk og forretningsmæssig bistand til privatretlige datterselskaber, som driver virksomhed underlagt den frie konkurrence, kan udgøre statsstøtte i den i traktatens artikel 92 anførte betydning, hvis vederlaget herfor er lavere end det, som ville være blevet forlangt under sædvanlige markedsbetingelser« (præmis 62).

- 11 I mellemtiden meddelte Kommissionen ved skrivelse af 20. marts 1996 Den Franske Republik, at den indledte proceduren i henhold til traktatens artikel 93, stk. 2. Den 30. maj 1996 fremkom Den Franske Republik med sine bemærkninger hertil til Kommissionen.

[...]

- 13 Den 17. august 1996 indgav SFEI sine bemærkninger til meddelelsen til Kommissionen. SFEI vedlagde en ny økonomisk undersøgelse foretaget af kontoret Bain & Co. SFEI udvidede i øvrigt området for sin klage af 21. december 1990 med visse nye elementer, navnlig udnyttelsen af La Postes image, privilegeret adgang til Radio Frances frekvenser, told- og afgiftsprivilegier samt La Postes investering i platforme til kurerpostvirksomhed.
- 14 Kommissionen oversendte SFEI's bemærkninger til Den Franske Republik i september 1996. Den Franske Republik fremsendte som svar en skrivelse til Kommissionen, hvori var vedlagt en økonomisk undersøgelse foretaget af konsulentvirksomheden Deloitte Touche Tohmatsu (herefter »Deloitte-undersøgelsen«).

[...]

- 18 Den 1. oktober 1997 vedtog Kommissionen [den omtvistede] beslutning [...].«

II — Den omtvistede beslutning

- ⁴ Følgende fremgår af den appellerede doms præmis 19-23:

»19 Kommissionen fastslog i den [omtvistede] beslutning, at der skal sondres mellem to kategorier af foranstaltninger. Den første kategori består af dels La Postes logistiske bistand, hvorved La Postes infrastruktur blev stillet til rådighed for SFMI-Chronopost med henblik på indsamling, sortering, transport, omdeling og overbringelse af forsendelser, dels den forretningsmæssige bistand, dvs. SFMI-Chronoposts adgang til La Postes kundekreds og overdragelse af La Postes

goodwill til fordel for SFMI-Chronopost. Den anden kategori består af særlige foranstaltninger, såsom den privilegerede adgang til Radio France samt told- og afgiftsprivilegier.

- 20 Kommissionen var derfor af den opfattelse, at det relevante spørgsmål var, »om betingelserne for transaktionen mellem La Poste og SFMI-Chronopost [kunne] sammenlignes med betingelserne for en tilsvarende transaktion mellem et privat moderselskab, der meget vel kan have monopol (f.eks. hvis selskabet har enerettigheder), og dets datterselskab«. Ifølge Kommissionen var der ingen økonomisk fordel, hvis de interne afregningspriser for varer og tjenester, der udveksles mellem selskaber tilhørende samme koncern, afspejlede »samtlige omkostninger (dvs. de samlede omkostninger plus egenkapitalforrentning)«.
- 21 Kommissionen bemærkede i denne forbindelse, at SFMI-Chronoposts betalinger i de to første driftsår ikke dækkede de samlede omkostninger, men alle omkostninger eksklusive omkostninger til hovedsæde og regionalkontorer. Kommissionen fandt for det første, at det ikke var unormalt, at betalingerne fra en ny virksomhed, nemlig SFMI-Chronopost, i startfasen kun dækkede de variable omkostninger. For det andet havde Den Franske Republik, fortsat ifølge Kommissionen, påvist, at fra 1988 dækkede det vederlag, SFMI-Chronopost betalte, alle de udgifter, La Poste havde, samt en del af egenkapitalforrentningen. Kommissionen beregnede endvidere, at den interne rentesats for La Postes investering som aktionær var større end selskabets kapitalomkostninger i 1986, dvs. den normale rente, som en privat investor ville kræve under lignende forhold. La Poste havde således ydet logistisk og forretningsmæssig bistand til sit datterselskab på normale markedsvilkår, og bistanden udgjorde derfor ikke statsstøtte.
- 22 Hvad angår den anden kategori, nemlig de forskellige særlige foranstaltninger, var Kommissionen af den opfattelse, at SFMI-Chronopost ikke havde nogen fordel af toldproceduren, stempelafgiften, lønafgiften eller betalingsfristerne. Anvendelsen af La Postes køretøjer i reklameøjemed skulle ifølge Kommissionen

anses for normal forretningsmæssig bistand fra et moderselskab til et datterselskab, og SFMI-Chronopost fik ingen fortrinsbehandling med hensyn til reklamer i Radio France. Kommissionen kunne ligeledes fastslå, at de betingelser, La Poste forpligtede sig til at overholde i forbindelse med Kommissionens godkendelse af joint venture-selskabet den 2. december 1991, gjorde, at der ikke forelå statsstøtte.

23 Kommissionen har i den [omtvistede] beslutnings artikel 1 fastslået, at:

»[d]en logistiske og forretningsmæssige bistand, som La Poste har ydet sit datterselskab, SFMI-Chronopost, de øvrige transaktioner mellem de to selskaber, forholdet mellem SFMI-Chronopost og Radio France, den fortoldningsprocedure, der gælder for La Poste og SFMI-Chronopost, den lønskat og stempelafgift, der gælder for La Poste, og La Postes investering [...] i platforme til kurerpostvirksomhed [ikke] udgør statsstøtte til fordel for SFMI-Chronopost«.

III — Den første sag for Retten

- 5 Ved stævning indleveret til Rettens Justitskontor den 30. december 1997 anlagde SFEI, nu l'Union française de l'express (UFEX), samt tre selskaber, der er medlemmer heraf, DHL International SA, Federal express International (Frankrig), SNC og CRIE SA (herefter »UFEX m.fl.«) sag med påstand om annullation af den omtvistede beslutning. Chronopost, La Poste og Den Franske Republik indtrådte i sagen til støtte for Kommissionen.
- 6 UFEX m.fl. fremsatte fire anbringender til støtte for annullationspåstanden, henholdsvis at der var sket en tilsidesættelse af kontradiktionsprincippet, navnlig retten til aktindsigt, at begrundelsen var mangelfuld, at der forelå faktiske fejl og åbenbart urigtigt skøn, samt at der var sket en tilsidesættelse af grebet statsstøtte.

- 7 Det fjerde anbringende omfattede to led, hvormed det blev gjort gældende, at Kommissionen havde tilsidesat begrebet statsstøtte, dels ved ikke at tage hensyn til de normale markedsvilkår i analysen af betalingen for den bistand, La Poste havde ydet SFMI-Chronopost, dels ved fra dette begreb at have undtaget forskellige foranstaltninger, som SFMI-Chronopost har draget fordel af.
- 8 Retten traf afgørelse i sagen ved dom af 14. december 2000, UFEX m.fl. mod Kommissionen (sag T-613/97, Sml. II, s. 4055).

IV — Dommen i sagen UFEX m.fl. mod Kommissionen

- 9 Retten fandt ved dommen i sagen UFEX m.fl. mod Kommissionen, at det fjerde anbringendes første led kunne tages til følge.
- 10 Retten fastslog i den nævnte doms præmis 79 følgende:

»79 Artikel 1 i den [omtvistede] beslutning skal derfor annulleres, for så vidt den fastslår, at den logistiske og forretningsmæssige bistand, som La Poste har ydet sit datterselskab SFMI-Chronopost, ikke udgør statsstøtte til fordel for SFMI-Chronopost, uden at det i øvrigt er nødvendigt at behandle dette anbringendes andet led eller de andre anbringender, i det omfang de vedrører den logistiske og forretningsmæssige bistand, som La Poste har ydet sit datterselskab SFMI-Chronopost. Der er navnlig ikke grund til at behandle det andet anbringende, hvormed sagsøgerne i det væsentlige har hævdet, at den [omtvistede] afgørelses begrundelse vedrørende den logistiske og forretningsmæssige bistand er utilstrækkelig.«

- 11 Retten undersøgte i de efterfølgende præmisser i dommen i sagen UFEX m.fl. mod Kommissionen derfor kun det første anbringende vedrørende den påståede tilsidesættelse af UFEX m.fl.'s ret til kontradiktion og de argumenter, der blev anført i forbindelse med det tredje anbringende om faktiske fejl og åbenbart urigtige skøn, som ikke var sammenfaldende med dem, der allerede var blevet undersøgt i forbindelse med det fjerde anbringende. I begge tilfælde blev de klagepunkter, som UFEX m.fl. havde gjort gældende, forkastet.
- 12 Retten begrænsede sig herefter til at annullere artikel 1 i den omtvistede beslutning, for så vidt som artiklen fastslog, at den logistiske og forretningsmæssige bistand, som La Poste har ydet sit datterselskab, SFMI-Chronopost, ikke udgør statsstøtte til fordel for SFMI-Chronopost.

V — Appellerne af dommen i sagen UFEX m.fl. mod Kommission

- 13 Ved appelskrifter indleveret til Domstolens Justitskontor henholdsvis den 19. og den 23. februar 2001 iværksatte Chronopost, La Poste og Den Franske Republik i medfør af artikel 56 i EF-statutten for Domstolen appel af dommen i sagen UFEX m.fl. mod Kommission. Disse appeller blev forenet.
- 14 Domstolen tiltrådte ved dom af 3.7.2003, Chronopost m.fl. mod UFEX m.fl. (forenede sager C-83/01 P, C-93/01 P og C-94/01 P, Sml. I, s. 6993), appellernes første anbringende vedrørende en tilsidesættelse af traktatens artikel 92, stk. 1, som følge af Rettens fejlagtige fortolkning af begrebet sædvanlige markedsbetingelser.

15 Følgende fremgår af præmis 32-41 i dommen i sagen Chronopost m.fl. mod UFEX m.fl.:

»32 [...] Retten [har] i præmis 75 i dommen [UFEX m.fl. mod Kommission] anført, at Kommissionen i det mindste skulle have efterprøvet, at den modydelse, som La Poste modtog, kunne sammenlignes med den, der blev opkrævet af et privat finansieringsselskab eller en privat virksomhedskoncern på et ikke-monopoliseret område.

33 Denne vurdering, som ikke tager højde for, at en virksomhed som La Poste befinder sig i en situation, som er væsentlig anderledes end den, som en privat virksomhed, der driver virksomhed under normale markedsvilkår, befinder sig i, er behæftet med en retlig fejl.

34 La Poste har således fået overdraget at udføre en tjenesteydelse af almindelig økonomisk interesse, i den forstand, hvori begrebet anvendes i EF-traktatens artikel 90, stk. 2 [nu artikel 86, stk. 2, EF] (jf. dom af 19.5.1993, sag C-320/91, Corbeau, Sml. I, s. 2533, præmis 15). Tjenesteydelsen består nærmere bestemt i en pligt til i forhold til samtlige brugere på hele en medlemsstats område at sørge for indsamling, befordring og omdeling af post til ensartede takster og efter ensartede kvalitetskrav.

35 La Poste har med dette formål skullet skaffe sig (eller har fået overdraget) infrastruktur og de vigtigste midler (»postnettet«), der gjorde det muligt for virksomheden at levere de grundlæggende posttjenester til alle brugerne, herunder i tyndt befolkede områder, hvori taksterne ikke dækker de omkostninger, der er forbundet med leveringen af de pågældende ydelser.

36 På grund af arten af de tjenesteydelser, som La Postes net skal sikre, følger oprettelsen og vedligeholdelsen af dette net ikke en rent forretningsmæssig logik. Som det er bemærket i nærværende doms præmis 22, har UFEX m.fl. i øvrigt erkendt, at et net som det, selskabet SFMI-Chronopost har kunnet benytte, tydeligvis ikke er et markedsnet. Dette net ville således aldrig være blevet oprettet af et privat selskab.

- 37 I øvrigt er ydelsen af logistisk og forretningsmæssig bistand uløseligt forbundet med La Postes net, eftersom den netop består i tilrådighedsstillelse af dette net, som ikke har sit lige på markedet.
- 38 Under disse omstændigheder bemærkes, at da det ikke er muligt at sammenligne La Postes situation med den situation, som en privat koncern på et ikke-monopoliseret område befinder sig i, skal de »sædvanlige markedsbetingelser«, som nødvendigvis er hypotetiske, bedømmes i forhold til de tilgængelige objektive oplysninger, der kan efterprøves.
- 39 I det foreliggende tilfælde kan de omkostninger, La Poste har afholdt i forbindelse med ydelse af logistisk og forretningsmæssig bistand til datterselskabet, udgøre sådanne objektive oplysninger, der kan efterprøves.
- 40 På denne baggrund kan det udelukkes, at SFMI-Chronopost er tildelt statsstøtte, hvis det for det første godtgøres, at det krævede vederlag dækker alle de variable yderligere omkostninger, der følger af ydelsen af den logistiske og forretningsmæssige bistand og et passende tilskud til de faste omkostninger, der følger af anvendelsen af postnettet samt en passende egenkapitalforrentning, for så vidt som omkostningerne er knyttet til SFMI-Chronoposts konkurrencemæssige aktiviteter, og hvis der for det andet ikke er noget, der tyder på, at disse faktorer er undervurderet eller vilkårligt fastsat.
- 41 På baggrund af ovenstående betragtninger må det fastslås, at Retten begik en retlig fejl, da den fortolkede traktatens artikel 92, stk. 1, således, at Kommissionen ikke kunne bedømme, om der forelå statsstøtte til SFMI-Chronopost, ved at henvise til de omkostninger, der var afholdt af La Poste, men at den burde have efterprøvet, om den af La Poste modtagne modydelse »kunne sammenlignes med den, der blev opkrævet af et privat finansieringsselskab eller en privat virksomhedskoncern på et ikke-monopoliseret område, som følger en global eller sektorbestemt strukturpolitik, og som lader sig lede af mere langsigtede rentabilitetsudsigter«.

- 16 Efter at have fastslået, at det var uforholdent at undersøge de øvrige anbringender i appellerne, og at sagen ikke var moden til påkendelse, ophævede Domstolen følgelig dommen i sagen UFEX m.fl. mod Kommissionen, og hjemviste sagen til Retten.

VI — Den anden sag for Retten og den appellerede dom

- 17 Sagen blev henvist til Rettens Fjerde Udvidede Afdeling. Da sammensætningen af Rettens afdelinger blev ændret ved Rettens afgørelse af 13. september 2004 (EUT C 251, s. 12), blev den refererende dommer tilknyttet Tredje Udvidede Afdeling, som den nævnte sag følgelig blev henvist til (præmis 37 i den appellerede dom).
- 18 Den mundtlige forhandling blev indledningsvist afsluttet den 23. august 2005, derefter den 19. december 2005 efter genåbning af forhandlingen.
- 19 I den appellerede dom traf Retten afgørelse vedrørende de af parternes påstande, Retten skulle tage stilling til efter hjemvisningen.
- 20 Retten antog i den appellerede doms præmis 49 for det første, at UFEX m.fl. i det væsentlige fastholdt det andet, tredje og fjerde anbringende, der blev gjort gældende under den sag, der gav anledning til dommen i sagen UFEX m.fl. mod Kommissionen, nemlig anbringenderne om henholdsvis en tilsidesættelse af begrundelsespligten, faktiske fejl og åbenbart urigtige skøn i undersøgelsen af vederlaget for La Postes bistand samt en fejlagtig anvendelse af begrebet statsstøtte.

- 21 I den appellerede doms præmis 51 vurderede Retten, at anbringendet om en tilside-sættelse af begrundelsespligten skulle undersøges først, og tilføjede så, at »[a]nbringendet om materielle fejl og åbenbart urigtige skøn samt om fejlagtig anvendelse af begrebet statsstøtte, som er sammenfaldende, [...] efterfølgende [vil] blive behandlet samlet«.
- 22 Retten redegjorde i den appellerede doms præmis 63-71 for retspraksis vedrørende begrundelse og tiltrådte derefter i dommens præmis 77-93 det første anbringende med den begrundelse, at den omtvistede beslutning hverken gjorde det muligt at bedømme de variable yderligere omkostninger, der følger af ydelsen af den logistiske og forretningsmæssige bistand eller et passende tilskud til de faste omkostninger, der følger af anvendelsen af postnettet, eller en passende egenkapitalforrentning, eller dækningen af omkostningerne generelt.
- 23 Retten henviste endvidere i den appellerede doms præmis 96-100 til de omstændigheder, der i dette tilfælde begrundede en mere detaljeret begrundelse af den omtvistede beslutning.
- 24 Retten konkluderede i dommens præmis 101, »[...] at den [omtvistede] beslutning skal annulleres på grund af en begrundelsesmangel, for så vidt som den fastslår, at La Postes ydelse af logistisk og forretningsmæssig bistand til SFMI-Chronopost ikke udgør statsstøtte«.
- 25 Retten undersøgte derefter anbringendet om en tilsidesættelse af begrebet statsstøtte.
- 26 Retten fandt for det første i den appellerede doms præmis 102, at det i betragtning af den utilstrækkelige begrundelse af den omtvistede beslutning ikke var muligt at gennemgå argumenterne om SFMI-Chronoposts påståede manglende dækning af omkostningerne, Kommissionens undervurdering og vilkårlige behandling af visse

faktorer, fejl i de regnskabsmæssige justeringer i bilag 4 til Deloitte-undersøgelsen og den anormalt høje interne rente og årsagerne til SFMI-Chronoposts rentabilitet.

27 Retten forkastede for det andet i den appellerede doms præmis 162-171 de øvrige argumenter, som UFEX m.fl. havde påberåbt sig, med undtagelse af argumentet om, at overførslen af Postadex' kundekreds i sig selv udgjorde en foranstaltning, der adskiller sig fra logistisk og forretningsmæssig bistand, og som derfor ligeledes udgjorde statsstøtte.

28 Retten fandt vedrørende dette punkt, at Kommissionen havde begået en retlig fejl, da den vurderede, at denne overførsel ikke udgjorde en sådan støtte, fordi den ikke indebar en kontant fordel.

29 Følgelig bestemte Retten ved den appellerede dom følgende:

— Den omtvistede beslutning annulleres, for så vidt som den fastslår, at hverken den logistiske og forretningsmæssige bistand, som La Poste har ydet sit datterselskab SFMI-Chronopost, eller overførslen af Postadex udgør statsstøtte til SFMI-Chronopost.

— Kommissionen tilpligtes at bære sine egne omkostninger og at betale 75% af UFEX m.fl.'s omkostninger, bortset fra omkostningerne i forbindelse med interventionerne for Retten og for Domstolen.

— UFEX m.fl. tilpligtes at bære resten af deres omkostninger for Retten samt for Domstolen.

- Chronopost, La Poste og Den Franske Republik tilpligtes at bære deres egne omkostninger for Retten og for Domstolen.

VII — Retsforhandlingerne for Domstolen i de foreliggende appelsager

³⁰ I sit appelskrift har Chronopost nedlagt følgende påstande:

- Den appellerede dom ophæves, for så vidt som den omtvistede beslutning annulleres delvist.
- Resten af den appellerede dom stadfæstes, og der træffes endelig afgørelse i tvisten.
- Påstanden om annulation af den omtvistede beslutning forkastes.
- UFEX m.fl. tilpligtes at betale sagens omkostninger.

³¹ I sit appelskrift har La Poste nedlagt følgende påstande:

- Den appellerede dom ophæves, for så vidt som den omtvistede beslutning annulleres delvist.

— UFEX m.fl. tilpligtes at betale La Postes omkostninger for Retten samt for Domstolen.

32 UFEX m.fl. har nedlagt følgende påstande:

— Appellerne forkastes.

— Chronopost samt La Poste tilpligtes at betale sagens omkostninger.

33 Ved kendelse afsagt af præsidenten for Domstolen den 18. april 2007 er de to sager blevet forenet med henblik på den mundtlige forhandling og dommen.

VIII — Appellerne

34 Chronopost og La Poste, appellanterne i nærværende appelsager, har i det væsentlige gjort fire anbringender gældende:

— Der foreligger en procedurefejl med hensyn til den retsstridige sammensætning af det dommerkollegium ved Retten, der har afsagt den appellerede dom.

— Der foreligger en procedurefejl med hensyn til Rettens materielle afgørelse vedrørende et anbringende, der burde have været afvist.

- Retten har begået en retlig fejl ved vurderingen af pligten til at begrunde den omtvistede beslutning, hvad angår den logistiske og forretningsmæssige bistand, som La Poste har ydet SFMI-Chronopost.

- Retten har begået en retlig fejl ved vurderingen af begrebet statsstøtte hvad angår overførslen af Postadex' kundekreds.

A — Det første anbringende om en procedurefejl med hensyn til den retsstridige sammensætning af det dommerkollegium ved Retten, der har afsagt den appellerede dom

1. Parternes argumenter

³⁵ Chronopost og La Poste har gjort gældende, at den appellerede dom blev afsagt efter en retsstridig procedure, eftersom den refererende dommer i dommerkollegiet, der afsagde denne dom, var formand for og refererende dommer i det dommerkollegium, der afsagde dom i sagen UFEX m.fl. mod Kommissionen.

³⁶ Det grundlæggende princip om ret til en retfærdig rettergang, der er indeholdt i artikel 6 i den europæiske konvention til beskyttelse af menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder, undertegnet i Rom den 4. november 1950 (herefter »EMRK«), hvorefter en afgørelse skal træffes af en uafhængig og upartisk domstol, indebærer imidlertid, at sammensætningen af den afdeling som sagen blev forelagt efter ophævelsen af dommen i sagen UFEX m.fl. mod Kommissionen, ikke må skabe tvivl med hensyn til denne sammensætnings uvildighed ved deltagelsen af en dommer, der har påkendt sagen som refererende dommer i det dommerkollegium, der afsagde den ophævede dom. Der foreligger følgelig en tilsidesættelse af artikel 6 EU.

- 37 UFEX m.fl. har for det første gjort gældende, at dette anbringende skal afvises. Eftersom sammensætningen af det dommerkollegium, der afsagde den appellerede dom, og navnet på den refererende dommer var kendt før den mundtlige forhandling for Retten, kunne Chronopost og La Poste have gjort deres tvivl med hensyn til dommerkollegiets uvildighed gældende under denne forhandling. Da de ikke benyttede sig af denne mulighed, er der således tale om et nyt anbringende, der derfor skal afvises, som fastslået af Domstolen i dom af 9.11.1999, Petrides mod Kommissionen (sag C-64/98 P, Sml. I, s. 5187).
- 38 UFEX m.fl. har for det andet gjort gældende, at anbringendet er ugrundet. Sammensætningen af dommerkollegiet, der afsagde den appellerede dom, er nemlig i overensstemmelse med bestemmelserne i artikel 118 i Rettens procesreglement, der regulerer sammensætningen i sager, som Domstolen henviser efter at have ophævet den første dom.
- 39 Disse bestemmelser kræver ikke, at sagen henvises til et andet dommerkollegium, hvilket i øvrigt er umuligt, efter som den første dom blev afsagt i plenum. Der findes ikke en fælles forfatningsmæssig tradition i medlemsstaterne, der kan gøres gældende på dette område. Kollegialitet fjerner enhver risiko for partiskhed hos den, der er medlem af dommerkollegiet.
- 40 Med hensyn til den vurdering, der foretages af Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol (herefter »Menneskerettighedsdomstolen«) angående spørgsmålet om en domstols uvildighed, må det konstateres, at der ikke i den foreliggende sag har kunnet fastslås subjektive eller objektive elementer af uvildighed. Det er tværtimod ordentlig retspleje at betro en så kompliceret sag som den foreliggende til den samme refererende dommer, som påkendte sagen inden dens henvisning.
- 41 Chronopost og La Poste har i deres replikker bestridt formalitetsindsigelsen mod deres anbringende. UFEX m.fl. kan nemlig ikke gøre gældende, at et anbringende vedrørende tilsidesættelsen af et grundlæggende princip er nyt, eftersom et sådant princip udgør en ufravigelig procesforudsætning, der ikke kan ses bort fra.

42 Et sådant anbringende kunne ikke have været gjort gældende inden afsigelsen af Rettens dom. Det udgør endvidere ikke en af de formalitetsindsigelser eller procesuelle stridsspørgsmål, som Retten i medfør af sit procesreglements artikel 111 kan tage stilling til. Dette reglement indeholder ikke bestemmelser vedrørende muligheden for at gøre indsigelse mod en dommer. Da det nævnte anbringende er fremsat i appellen til Domstolen, er der ikke tale om et nyt anbringende fremsat »under sagens behandling« i henhold til artikel 42, stk. 2, i Domstolens Procesreglement.

43 UFEX m.fl. har i deres duplikker gjort gældende, at argumentationen i replikken om, at anbringendet om en tilsidesættelse af et grundlæggende princip er en ufravigelig procesforudsætning, udgør et nyt anbringende, og at det derfor skal afvises. Den sag, der omhandles i artikel 42, stk. 2, i Domstolens procesreglement, starter for Retten og fortsætter for Domstolen inden for rammerne af appellen.

2. Domstolens bemærkninger

44 Retten til en retfærdig rettergang er, som det bl.a. fremgår af EMRK's artikel 6, stk. 1, en grundlæggende rettighed, som Den Europæiske Union respekterer som et almindeligt princip i medfør af artikel 6, stk. 2, EU (dom af 26.6.2007, sag C-305/05, Ordre des barreaux francophones et germanophone m.fl., Sml. I, s. 5305, præmis 29).

45 Denne ret til en retfærdig rettergang indebærer, at enhver skal være berettiget til en retfærdig og offentlig rettergang inden en rimelig tid for en ved lov oprettet uafhængig og upartisk domstol. En sådan ret finder anvendelse under en retssag til prøvelse af en kommissionsbeslutning (jf. i denne retning dom af 17.12.1998, C-185/95 P, Baustahlgewebe mod Kommissionen, Sml. I, s. 8417, præmis 21).

- 46 Garantierne om adgang til en uafhængig og upartisk domstol, og navnlig de garantier, der fastlægger definitionen samt sammensætningen af en sådan domstol, udgør hjørnestenen i retten til en retfærdig rettergang. Dette indebærer, at enhver domstol er forpligtet til at prøve, om den i kraft af sin sammensætning udgør en sådan uafhængig og upartisk domstol, når der gøres en indsigelse mod dens sammensætning, som ikke umiddelbart fremstår som grundløs. Denne prøvelse er nødvendig for, at domstolene i et demokratisk samfund kan indgyde den nødvendige tillid hos borgerne. (jf. i denne retning Menneskerettighedsdomstolens dom i sagen Remli mod Frankrig af 23.4.1996, Reports of Judgments and Decisions, 1996 II, s. 574, § 48). I den henseende udgør en sådan kontrol et væsentligt formkrav, hvis overholdelse er en ufravigelig procesforudsætning.
- 47 Det følger af det ovenstående, at hvis der under en appelsag fremsættes en indsigelse på dette punkt, der — som tilfældet er i den foreliggende sag — ikke umiddelbart fremstår som grundløs, skal Domstolen undersøge, om sammensætningen af dommerkollegiet ved Retten, der afsagde den anfægtede dom, var retmæssig.
- 48 Med andre ord skal et sådant anbringende om retsstridig sammensætning af dommerkollegiet ved Retten, som Domstolen er forelagt i den nærværende sag, anses for at udgøre en ufravigelig procesforudsætning, som skal efterprøves *ex officio* (jf. vedrørende *ex officio*-pådommelse af ufravigelige procesforudsætninger, bl.a. dom af 2.4.1998, sag C-367/95 P, Kommissionen mod Sytraval og Brink's France, Sml. I, s. 1719, præmis 67).
- 49 En prøvelse af et sådant anbringende kan finde sted på et hvilket som helst stadium af sagen (jf. i denne retning dom af 20.2.1997, sag C-166/95 P, Kommissionen mod Daffix, Sml. I, s. 983, præmis 25).
- 50 Den omstændighed, at Kommissionen, hovedpart i første instans, undlod at gøre den retsstridighed, som Chronopost og La Poste har påberåbt sig til støtte for deres anbringende for Domstolen, gældende for Retten, og de berørte parter, intervenienter i første instans, som følge heraf under alle omstændigheder ikke længere kan gøre denne retsstridighed gældende inden for rammerne af deres appel, kan derfor ikke med føje påberåbes som grundlag for at modsætte sig Domstolens prøvelse af et sådant anbringende.

- 51 I den forbindelse fremgår det af de for Domstolen fremlagte sagsakter, hvilket ikke er bestridt, at opgaven som refererende dommer i det dommerkollegium, der har afsagt den appellerede dom, blev overdraget til det medlem, der både havde været formand og refererende dommer i det dommerkollegium, som havde afsagt dommen i sagen UFEX m.fl. mod Kommissionen.
- 52 Det er imidlertid ikke godtgjort, at Retten ved en sådan udpegning af den refererende dommer ikke har overholdt kravet om upartiskhed, som dets medlemmer er underlagt, og at den dermed har tilsidesat den grundlæggende ret til en retfærdig rettergang.
- 53 Det skal nemlig for det første bemærkes, at den omstændighed, at den samme dommer i to successive sager har fået overdraget opgaven som refererende dommer, i sig selv er uden betydning for bedømmelsen af, om kravet om upartiskhed er overholdt, eftersom denne opgave udføres i et dommerkollegium.
- 54 For det andet omfatter kravet om upartiskhed to aspekter. Dels skal Retten være subjektivt upartisk, hvilket vil sige, at ingen af Rettens medlemmer må give udtryk for partiskhed eller en personlig forudfattet mening, og der er en formodning for personlig upartiskhed, indtil det modsatte er bevist. Dels skal Retten være objektivt upartisk, hvilket vil sige, at den skal sikre en tilstrækkelig garanti for, at enhver rimelig tvivl kan udelukkes (Jf. i den retning bl.a. Menneskerettighedsdomstolens domme i sagerne Fey mod Østrig af 24.2.1993, serie A, nr. 255-A, s. 12, § 28, Findlay mod Det Forenede Kongerige af 25.2.1997, Reports of Judgments and Decisions, 1997-I, s. 281, § 73, og Forum Maritime SA mod Rumænien af 4.10.2007, sag nr. 63610/00 og nr. 38692/05, endnu ikke trykt i Reports of Judgments and Decisions).
- 55 Det skal dels bemærkes, at Chronopost og Laposte i den foreliggende sag ikke har påberåbt sig personlig partiskhed hos medlemmer af Retten.
- 56 Dels kan den omstændighed, at den samme dommer sidder i to dommerkollegier, som to på hinanden følgende gange har påkendt den samme sag, ikke i sig selv og uden andre objektive elementer rejse tvivl om Rettens upartiskhed.

- 57 Det skal og kan herved ikke inden for rammerne af fællesskabsretten anses for en generel forpligtelse, at en sag efter hjemvisning skal behandles af et dommerkollegium, der er helt anderledes sammensat end det dommerkollegium, der foretog den første bedømmelse.
- 58 Menneskerettighedsdomstolen har i øvrigt fastslået, at det ikke kan opstilles som et almindeligt princip, der følger af forpligtelsen til at være upartisk, at en domstol, der ophæver en administrativ eller retlig afgørelse, har pligt til at henvise sagen til en anden juridisk myndighed eller til et andet organ under den samme myndighed (jf. bl.a. Menneskerettighedsdomstolens dom af 16.7.1971, Ringeisen mod Østrig, serie A, nr. 13, § 97, og af 26.9.1995, Diennet mod Frankrig, serie A, nr. 325-A, § 37).
- 59 Det skal desuden bemærkes, at når en sag bliver indbragt for Menneskerettighedsdomstolens Storkammer, som appel til prøvelse af en dom fra et kammer, må ingen dommer fra det kammer, der afsagde dommen, i medfør af EMRK artikel 27, stk. 3, have sæde i Storkammeret med undtagelse af formanden for det kammer, der afsagde dommen, og den dommer, der har haft sæde for den stat, som er part i sagen. EMRK giver således adgang til, at dommere, der har taget stilling til en sag en gang, kan deltage i et andet dommerkollegium og på ny påkende den samme sag, og at dette forhold ikke i sig selv forekommer at være uforeneligt med kravet om en retfærdig rettergang.
- 60 Under disse omstændigheder er det ikke godtgjort, at det dommerkollegium, der afsagde den appellerede dom, var retsstridigt sammensat alene på grund af deltagelsen af et medlem af Retten, der allerede havde siddet i det dommerkollegium, der tidligere havde påkendt sagen.
- 61 Det første anbringende må således forkastes.

B — *Det andet anbringende om, at der foreligger en procedurefejl med hensyn til Rettens materielle afgørelse vedrørende et anbringende, der burde have været afvist*

1. Parternes argumenter

- 62 La Poste har med det første led gjort gældende, at Retten har undladt at tage stilling til den formalitetsindsigelse, som virksomheden havde fremsat mod et af UFEX m.fl. påberåbt anbringende om, at overførslen af Postadex udgjorde statsstøtte, idet der var tale om et anbringende, der ikke havde været gjort gældende under proceduren, der gav anledning til dommen i sagen UFEX m.fl. mod Kommissionen, og at det derfor var et nyt anbringende fremsat under den sag, der førte til den appellerede dom. La Poste har med det andet led anført, at Retten ved at tage stilling til dette nye anbringende tilsidesatte bestemmelserne i artikel 48, stk. 2, i sit procesreglement.
- 63 UFEX m.fl. har bestridt, at dette anbringendes første led kan antages til realitetsbehandling, for så vidt som det hviler på uklare og selvmodsigende argumenter, ligesom det ikke er angivet, hvilken bestemmelse i Rettens procesreglement der er tilsidesat.
- 64 I øvrigt er dette led ugrundet, eftersom Retten ikke skulle tage stilling til en indsigelse, der ikke selv kunne antages til realitetsbehandling, eftersom den alene var fremsat af en intervenient. Endvidere har La Poste ved at præcisere, at Retten har ændret indholdet af dette anbringende i forbindelse med prøvelsen af anbringendet i stævningen vedrørende et åbenbart fejlskøn, medgivet, at anbringendet havde været påberåbt og dermed ikke var nyt. Det andet led er følgelig ugrundet, eftersom Retten formelt kunne omformulere argumentationen i stævningen.
- 65 La Poste har i sin replik bestridt afvisningen af sit andet anbringendes første led. La Poste har gjort gældende, at anbringendet er tilstrækkeligt klart. Selv om formalitetsindsigelsen rejst for Retten ikke kunne realitetsbehandles, skulle Retten udtrykkeligt have fastslået dette. Endvidere er Domstolens retspraksis vedrørende

formalitetssindsigelser fremsat af en intervenient mere nuanceret, end UFEX m.fl. hævder, og den udelukker ikke, at der foretages en konkret vurdering af disse indsigelser. I nærværende sag kan indsigelsen antages til realitetsbehandling, for det første fordi La Postes anbringender ifølge La Poste har samme formål som Kommissionens, endvidere blev UFEX m.fl.'s nye anbringende rejst efter interveneringen, og endelig havde La Poste, som var beskyldt for at have tilsidesat reglerne om statsstøtte, en interesse i at gøre indsigelser gældende, som Kommissionen havde undladt at gøre gældende.

- ⁶⁶ UFEX m.fl. har i deres duplik bekræftet, at en indsigelse fremsat af en intervenient ikke kan antages til realitetsbehandling, og at spørgsmålet, om et anbringende skal anses for nyt, ikke udgør en ufravigelig procesforudsætning,

2. Domstolens bemærkninger

a) Det andet anbringendes første led

- ⁶⁷ En intervenient ikke kan påstå sagen afvist, når dette ikke er gjort gældende i sagsøgtets påstande (jf. dom af 24.3.1993, sag C-313/90, CIREFS m.fl. mod Kommissionen, Sml. I, s. 1125, præmis 21 og 22, af 15.6.1993, sag C-225/91, Matra mod Kommissionen, Sml. I, s. 3203, præmis 11 og 12, og af 19.3.2002, sag C-13/00, Kommissionen mod Irland, Sml. I, s. 2943, præmis 5).

- ⁶⁸ Det er ubestridt, at La Poste i sin egenskab af intervenient kunne støtte Kommissionens påstande i sagen, der gav anledning til den appellerede dom, og at Kommissionen ikke har gjort den formalitetssindsigelse gældende, som La Poste har påberåbt sig for Retten, om at det af UFEX m.fl. påberåbte anbringende vedrørende overførslen af Postadex var nyt, da det ikke var fremført under proceduren, der førte til dommen i sagen UFEX m.fl. mod Kommissionen.

- 69 Den af La Poste påberåbte formalitetsindsigelse, der — som generaladvokaten har anført i punkt 65 i sit forslag til afgørelse — ikke udgjorde en ufravigelig procesforudsætning, og den kunne derfor ikke selv antages til realitetsbehandling. Under disse omstændigheder skulle Retten, selv hvis den havde taget stilling til denne indsigelse, også nødvendigvis have afvist indsigelsen. Dermed var Rettens manglende stillingtagen uden betydning for La Postes rettigheder, som derfor ikke kan støtte sig på denne manglende stillingtagen ved anfægtelsen af den appellerede doms gyldighed.
- 70 Uanset om det andet anbringendes første led skulle have været antaget til realitetsbehandling, er det på baggrund af det ovenstående under alle omstændigheder ugrundet. Dette led må derfor forkastes.

b) Det andet anbringendes andet led

- 71 Det bemærkes, at i henhold til artikel 48, stk. 2, i Rettens procesreglement, der i medfør af procesreglementets artikel 120 finder anvendelse, når Retten som i den foreliggende sag skal træffe afgørelse efter Domstolens hjemvisning, må nye anbringender ikke fremsættes under sagens behandling, medmindre de støttes på retlige eller faktiske omstændigheder, som er kommet frem under retsforhandlingerne. Det følger heraf, at parterne efter Domstolens hjemvisning af sagen, principielt ikke kan påberåbe sig anbringender, som ikke har været gjort gældende under sagen, som førte til Rettens dom, der blev ophævet af Domstolen.
- 72 Det fremgår af en gennemgang af den stævning, som UFEX m.fl. indgav til Retten i den procedure, der førte til dommen i sagen UFEX m.fl. mod Kommissionen, at påstanden om annullation var støttet på fire anbringender, som Retten udlagde som en tilsidesættelse af kontradiktionsprincippet, en mangelfuld begrundelse, et anbringende om faktiske fejl og åbenbart urigtige skøn, og endelig en tilsidesættelse af grebet statsstøtte (dommen i sagen UFEX m.fl. mod Kommissionen, præmis 37).

73 UFEX m.fl. fastholdt i deres indlæg indleveret i forlængelse af dommen i sagen Chronopost m.fl. mod UFEX m.fl. de tre sidstnævnte anbringender, som Retten i den appellerede doms præmis 49 udlagde som en tilsidesættelse af begrundelsespligten, et anbringende vedrørende faktiske fejl og åbenbart urigtige skøn samt en fejlagtig anvendelse af begrebet statsstøtte.

74 Det fremgår ikke af disse indlæg, at UFEX m.fl. ønskede at fremsætte et nyt anbringende. Det er endvidere ubestridt, at den af UFEX m.fl. udviklede argumentation hvad angår overførslen af Postadex til støtte for anbringendet om faktiske fejl og åbenbart urigtige skøn allerede var blevet fremført i deres stævning i sagen, der førte til dommen i sagen UFEX m.fl. mod Kommissionen. En sådan argumentation kan ikke kvalificeres som et nyt anbringende.

75 Som Retten i øvrigt med rette har præciseret i den appellerede doms præmis 51, er anbringendet om materielle fejl og åbenbart urigtige skøn i denne sag sammenfaldende med anbringendet om fejlagtig anvendelse af begrebet statsstøtte. Under disse omstændigheder kunne Retten med rette ændre UFEX m.fl.'s argumentation vedrørende overførslen af Postadex til en støtte for anbringendet om fejlagtig anvendelse af begrebet statsstøtte (jf. om muligheden for at foretage en sådan ændring, dom af 19.11.1998, sag C-316/97 P, Parlamentet mod Gaspari, Sml. I, s. 7597, præmis 21).

76 Følgelig har Retten ved at forholde sig til denne argumentation i analysen af anbringendet om en fejlagtig anvendelse af begrebet statsstøtte på ingen måde taget stilling til et nyt anbringende, og dermed har Retten heller ikke tilsidesat artikel 48, stk. 2, i sit procesreglement.

77 Da det andet anbringendes andet led er ugrundet, må det ligeledes forkastes.

78 Det andet anbringende skal følgelig forkastes i sin helhed.

C — Det tredje anbringende om, at Retten har begået en retlig fejl ved vurderingen af pligten til at begrunde den omtvistede beslutning hvad angår den logistiske og forretningsmæssige bistand, som La Poste har ydet SFMI-Chronopost

79 Undersøgelsen af dette anbringende kræver, at de grunde, Retten har givet for at annullere den omtvistede beslutning på grund af utilstrækkelig begrundelse, opregnes, inden der redegøres for parternes argumentation.

1. Rettens begrundelse for annulation

80 I den appellerede doms præmis 63-71 redegjorde Retten for de krav, EF-traktaten stiller med hensyn til begrundelsen af fællesskabsinstitutionernes retsakter, således som de er defineret i retspraksis, og prøvede derefter den omtvistede beslutnings begrundelse, idet den i det væsentlige lagde to — ifølge Retten afgørende — kategorier af faktorer til grund.

81 Retten fandt for det første, at der skulle foretages en prøvelse af, om Kommissionen havde overholdt sin begrundelsespligt, på baggrund af de principper, der blev fastslået i præmis 40 i dommen i sagen Chronopost m.fl. mod UFXE m.fl., og som er gengivet i nærværende doms i præmis 15.

82 Retten konkluderede i den appellerede doms præmis 72, at »[...] Dette indebærer på baggrund af de principper, som Domstolen fastslog i sin dom, som er gengivet ovenfor i præmis 50, bl.a. en undersøgelse af, om den omtvistede beslutning er tilstrækkeligt begrundet, dels med hensyn til spørgsmålet, om den modydelse, der

kræves af SFMI-Chronopost, for det første dækker alle de variable yderligere omkostninger, der følger af ydelsen af den logistiske og forretningsmæssige bistand, og for det andet et passende tilskud til de faste omkostninger, der følger af anvendelsen af postnettet samt for det tredje en passende egenkapitalforrentning, for så vidt som omkostningerne er knyttet til SFMI-Chronoposts konkurrencemæssige aktiviteter, dels med hensyn til spørgsmålet, om der er noget, der tyder på, at disse faktorer er undervurderet eller vilkårligt fastsat.«

83 Retten fandt på alle disse punkter, at den omtvistede beslutning ikke indeholdt tilstrækkelige oplysninger.

84 Retten bemærkede for det andet, at rækkevidden af begrundelsespligten skal bedømmes i forhold til den konkrete sags omstændigheder, som i givet fald kan gøre en mere detaljeret begrundelse nødvendig, og fastslog, at det var tilfældet i det pågældende tilfælde.

85 I den forbindelse fandt Retten i den appellerede doms præmis 97, at »[i] det foreliggende tilfælde er en mere indgående begrundelse nødvendig, fordi det for det første drejede sig om en af de første beslutninger, der vedrørte det komplekse spørgsmål inden for rammerne af statsstøttereglerne om beregning af omkostningerne for et moderselskab, der opererer på et monopoliseret marked og yder logistisk og handelsmæssig bistand til sit datterselskab, der ikke opererer på et forbeholdt marked. For det andet skulle tilbagetrækningen af Kommissionens første beslutning om afslag af 10. marts 1992, efter at der var anlagt et annullationssøgsmaal og efter Domstolens SFEI-dom, have fået Kommissionen til at begrunde sin fremgangsmåde med så meget desto større omhu og præcision med hensyn til de bestridte punkter. Endelig burde den omstændighed, at sagsøgerne har fremlagt flere økonomiske analyser under den administrative procedure, ligeledes have fået Kommissionen til at forberede en omhyggelig begrundelse og svare på sagsøgernes væsentlige argumenter, som blev støttet af disse økonomiske analyser«.

2. Parternes argumenter

86 Chronopost og La Poste har gjort gældende, at de krav om en detaljeret begrundelse af den omtvistede beslutning, som Retten har henvist til som begrundelse for at annullere beslutningen, går videre end, hvad der følger af den begrænsede kontrol med en beslutning vedtaget inden for et område, hvor Kommissionen råder over et vidt skøn. Chronopost har tilføjet, at Retten under dække af en prøvelse af begrundelsen under udøvelse af magtfordrejning undersøgte, om der forelå åbenbart urigtige skøn, eller endda hensigtsmæssigheden af den omtvistede beslutning, ved at erstatte Kommissionens vurdering med sin egen.

87 UFEX m.fl. har nedlagt påstand om afvisning af dette anbringende, da den omtvistede beslutning ikke var tilstrækkeligt begrundet og begrænsede sig til almindelige betragtninger, der ikke forholdt sig til den detaljerede argumentation i klagen. UFEX m.fl. har gjort gældende, at argumentet om magtfordrejning ikke finder anvendelse på en afgørelse fra Retten.

3. Domstolens bemærkninger

88 Det bemærkes, at det følger af fast retspraksis, at den begrundelse, som kræves i henhold til EF-traktatens artikel 190 (nu artikel 253 EF), skal tilpasses karakteren af den pågældende retsakt og klart og utvetydigt angive de betragtninger, som den institution, der har udstedt den anfægtede retsakt, har lagt til grund, således at de berørte parter kan få kendskab til grundlaget for den trufne foranstaltning, og således at den kompetente ret kan udøve sin prøvelsesret. Det nærmere indhold af begrundelseskravet skal fastlægges i lyset af den konkrete sags omstændigheder, navnlig indholdet af den pågældende retsakt, indholdet af de anførte grunde samt den interesse, som retsaktens adressater samt andre, der må anses for umiddelbart og individuelt berørt af retsakten, kan have i begrundelsen. Det kræves ikke, at begrundelsen angiver alle de forskellige relevante faktiske og retlige momenter, da spørgsmålet, om en beslutnings begrundelse opfylder kravene efter traktatens artikel 190, ikke blot skal vurderes i forhold til ordlyden, men ligeledes til den sammenhæng, hvori den indgår, samt under hensyn til alle de retsregler, som gælder på det pågældende område (jf. bl.a. dommen i sagen Kommissionen mod Sytraval og Brink's France, præmis 63 og

den deri nævnte retspraksis, samt af 15.7.2004, sag C-501/00, Spanien mod Kommissionen, Sml. I, s. 6717, præmis 73).

- 89 Hvad nærmere angår en beslutning fra Kommissionen, hvori det fastslås, at der ikke som anført af en klager foreligger en statsstøtte, bemærkes, at Kommissionen under alle omstændigheder er forpligtet til på tilstrækkeligt uddybende måde at give klageren meddelelse om grundene til, at de i klagen nævnte faktiske og retlige omstændigheder ikke har været tilstrækkelige til, at det kan anses for godtgjort, at der foreligger en statsstøtte. Kommissionen er dog ikke forpligtet til at tage stilling til forhold, der er åbenbart uvedkommende, uden betydning eller klart af underordnet relevans (dommen i sagen Kommissionen mod Sytraval og Brink's France, præmis 64).
- 90 Det bemærkes dertil, at retmæssigheden af en beslutning om statsstøtte skal vurderes i forhold til de oplysninger, som Kommissionen kunne råde over på det tidspunkt, da den vedtog den (dom af 11.9.2003, sag C-197/99 P, Belgien mod Kommissionen, Sml. I, s. 8461, præmis 86 og den deri nævnte retspraksis).
- 91 Det er på denne baggrund, at der skal tages stilling til de to kategorier af krav til begrundelsen, som Retten har henvist til i den pågældende sag, og som er gengivet i nærværende doms præmis 80-85.
- 92 Hvis det først antages, at Kommissionen ved sin stillingtagen til begrundelserne i UFEX m.fl.'s klage havde anvendt kriterier for bedømmelsen af begrebet »sædvanlige markedsbetingelser«, som kunne være fejlagtige i forhold til de kriterier, som Domstolen har henvist til i dommen i sagen Chronopost m.fl. mod UFEX m.fl., der blev afsagt senere, vil dette kunne påvirke selve rigtigheden af den omtvistede beslutnings begrundelse, men ikke om begrundelsen er tilstrækkelig i formen.

- 93 Hvad dernæst angår kravet om en mere detaljeret begrundelse af den omtvistede beslutning under hensyntagen til de omstændigheder, der har givet anledning til beslutningen, forekommer Rettens analyse ikke relevant.
- 94 For det første, som generaladvokaten har bemærket i punkt 94 i sit forslag til afgørelse, begrundes den omstændighed, at beslutningen er en af de første inden for statsstøtteområdet, der vedrørte det omhandlede komplekse spørgsmål om beregningen af omkostningerne for bistand, som et moderselskab, der opererer på et monopoliseret marked, yder dets datterselskab, der ikke opererer på et sådant marked, ikke i sig selv nødvendigvis en begrundelse, der indeholder detaljerne vedrørende beregningen af disse omkostninger, hvis Kommissionen, som tilfældet er i denne sag, finder, at sagsøgernes begrundelser i den henseende er principielt fejlagtige. Den omstændighed, at Kommissionens egen tilgang måtte være fejlagtig, kan påvirke rigtigheden af den omtvistede beslutning, men ikke dens korrekthed i formen.
- 95 For det andet, selv om den omtvistede beslutning ganske vist er vedtaget efter, at Kommissionen havde tilbagekaldt en tidligere afgørelse af 10. marts 1992 om henlæggelse af UFEX m.fl.'s klage, som var genstand for et annullationssøgsmål, indebar denne tilbagekaldelse ingen ændring med hensyn til omfanget af den begrundelsespligt, der påhviler Kommissionen. Statsstøttebegrebet skal nemlig anvendes på en objektiv situation, der skal bedømmes på det tidspunkt, hvor Kommissionen vedtager sin beslutning (dom af 22.6.2006, forenede sager C-182/03 og C-217/03, Belgien og Forum 187 mod Kommissionen, Sml. I, s. 5479, præmis 137). Årsagerne til, at Kommissionen foretog en anderledes vurdering af den omhandlede situation i en tidligere beslutning, er således uden betydning for vurderingen af den omtvistede beslutnings lovlighed.
- 96 Endelig kræver den nødvendige sammenhæng mellem de forhold, som klagerne har påberåbt sig, og Kommissionens begrundelse af beslutningen ikke, at Kommissionen skal undersøge hvert eneste argument til støtte for disse begrundelser. Det er tilstrækkeligt, at Kommissionen redegør for de faktiske omstændigheder og retlige betragtninger, der har været afgørende for beslutningen (dom af 11.1.2007, sag C-404/04 P, Technische Glaswerke Ilmenau mod Kommissionen, præmis 30). I det foreliggende tilfælde, og under forudsætning af, at Kommissionen har forklaret, hvorfor disse begrundelser ikke blev anset for relevante, kan hverken antallet eller betydningen af de økonomiske undersøgelser, som klagerne har fremlagt til støtte for disse begrundelser, i sig selv ændre omfanget af Kommissionens begrundelsespligt.

- 97 Det skal desuden bemærkes, at behandlingen af spørgsmålet, om den logistiske og forretningsmæssige bistand til SFMI-Chronopost, som hævdet af UFEX m.fl., udgjorde statsstøtte, indgik i en sammenhæng, der på tidspunktet for den omtvistede beslutning var karakteriseret ved to forhold.
- 98 For det første fandt Domstolen i præmis 62 i dommen i sagen SFEI m.fl., som det er gengivet i nærværende doms præmis 3, at en offentlig virksomheds ydelse af logistisk og forretningsmæssig bistand til privatretlige datterselskaber, som driver virksomhed underlagt den frie konkurrence, kan udgøre statsstøtte i den i traktatens artikel 92 anførte betydning, hvis vederlaget herfor er lavere end det, som ville være blevet forlangt under sædvanlige markedsbetingelser.
- 99 For det andet er det ubestridt, at det er på grundlag af disse overvejelser, at klagen, som UFEX m.fl. havde indgivet til Kommissionen, nærmere bestemt tilsigtede at begrunde, at vederlaget for den logistiske og forretningsmæssige bistand var utilstrækkeligt (afsnit I, E, i den omtvistede beslutning).
- 100 UFEX m.fl. gjorde navnlig gældende, at vederlaget for den logistiske bistand skulle have været beregnet ud fra den pris, som en virksomhed under de normale markedsforhold kunne kræve for de omhandlede ydelser, uden hensyntagen til de »stordriftsfordele«, der følger af La Postes monopol, og som ifølge klagerne netop ligger til grund for konkurrenceforvridningen.
- 101 Retten anførte i den appellerede doms præmis 75-95 som begrundelse for, at besvarelsen af UFEX m.fl.'s klager var utilstrækkelig, at Kommissionens oplysninger var for generelle og upræcise.
- 102 Som generaladvokaten har bemærket i punkt 97 i sit forslag til afgørelse, kritiserede Retten navnlig den manglende præcision hvad angår de anvendte økonomiske og regnskabsmæssige begreber, karakteren af de undersøgte omkostninger og de tal,

der indgik i de økonomiske beregninger. Retten så sig ikke i stand til at efterprøve, om der var begået faktiske eller vurderingsmæssige fejl, og fastslog, at den anfægtede beslutning i det mindste skulle have indeholdt en generel sammenfatning af de analytiske regnskabsberegninger vedrørende de leverede tjenester.

103 Det må imidlertid for det første konstateres, som Retten allerede har bemærket i den appellerede doms præmis 73, at »grundene til, at Kommissionen forkastede den af [UFEX m.fl.] foreslåede metode til beregning af omkostningerne til [disse ydelser], klart fremgår af de grunde, der er anført i betragtning 49-56 til den [omtvistede] beslutning«.

104 Kommissionen forklarede navnlig, hvorfor de detaljerede økonomiske undersøgelser, som UFEX m.fl. havde fremlagt, ifølge Kommissionen byggede på en fortolkning af begrebet den normale markedspris, som var grundlæggende forkert. De definerede nemlig denne pris som den pris, til hvilken et sammenligneligt privat selskab ville levere de samme tjenester til et andet selskab, som det ikke var forbundet med, mens der rettelig skal tages højde for det forhold, at transaktionen finder sted mellem to selskaber, der tilhører samme concern, og at der under disse omstændigheder ikke kan ses bort fra de strategiske betragtninger og den synergi, der fulgte af, at Chronopost og La Poste tilhørte samme concern.

105 Som generaladvokaten har bemærket i punkt 106 i sit forslag til afgørelse, ville det på denne baggrund ikke være til nogen nytte at tage nærmere stilling til de antagelser og beregninger, der lå til grund for de resultater, man i de nævnte undersøgelser nåede frem til hvad angår den samlede størrelse af den påståede statsstøtte. Det kan således ikke bebrejdes Kommissionen, at den ikke har givet et sådant svar.

106 Det må for det andet konstateres, at Retten ikke har præciseret, på hvilke punkter UFEX m.fl.'s klage ikke var udførligt nok behandlet i den omtvistede beslutning.

- 107 Det må for det tredje yderligere konstateres, at Retten ikke har begrundet, hvorledes der i den omtvistede beslutning ikke var redegjort for, at de af UFEX m.fl.'s anførte faktiske og retlige omstændigheder ikke var tilstrækkelige til, at Kommissionen kunne anse for godtgjort, at der forelå en statsstøtte. Kommissionens betragtninger er nemlig klart og utvetydigt angivet i den anførte begrundelse, som er gengivet i nærværende doms præmis 4, og det er muligt at foretage en domstolsprøvelse.
- 108 For så vidt angår de af Kommissionen anvendte økonomiske og regnskabsmæssige begreber, karakteren af de undersøgte omkostninger samt de tal, der indgik i de økonomiske beregninger, kan det ikke bestrides, at det er tale om komplicerede tekniske vurderinger. Da Kommissionens ræsonnement klart fremgik af den omtvistede beslutning, således at det efterfølgende var muligt at bestride rigtigheden af beslutningen for den kompetente domstol, vil det være uforholdsmæssigt at kræve en særlig begrundelse for de enkelte afgørelser af teknisk art eller de talmæssige oplysninger, der danner grundlag for dette ræsonnement (jf. analogt for almenlydige retsakter, bl.a. dom af 12.7.2005, forenede sager C-154/04 og C-155/04, Alliance for Natural Health m.fl., Sml. I, s. 6451, præmis 134).
- 109 Det bemærkes desuden, at visse oplysninger om bl.a. ydelsernes kostpris ikke må oplyses i en retsakt, som den der er genstand for denne sag, for at sikre fortroligholdelsen af forretningshemmeligheder, som Kommissionen har pligt til i henhold til EF-traktatens artikel 214 (nu artikel 287 EF). Den ikke-udtømmende karakter af de talmæssige oplysninger, der er angivet i en sådan retsakt kan ikke medføre, at retsaktens begrundelse kan anses for utilstrækkelig, eller hindre en efterfølgende udøvelse af domstolskontrol.
- 110 Endelig, mens UFEX m.fl. således fremførte forskellige argumenter for Retten vedrørende de oplysninger, som Kommissionen havde lagt til grund, for at bestride rigtigheden af de trufne afgørelser og navnlig deres overensstemmelse med de kriterier, som Domstolen har opstillet i dommen i sagen Chronopost m.fl. mod UFEX m.fl., og som gør det muligt at bestemme de normale markedsforhold i den konkrete sag, påhviler det Kommissionen at forklare sig over for Retten under behandlingen af tvisten.

- 111 Derimod kan den omstændighed, at ikke alle oplysningerne var indeholdt i selve den omtvistede beslutning, ikke give anledning til at konkludere, at den nævnte beslutning var utilstrækkeligt begrundet, navnlig når disse argumenter blev gjort gældende eller udviklet i den retssag, der fulgte efter dommen i sagen Chronopost m.fl. mod UFEX m.fl.
- 112 Dette er grunden til, at Retten ikke uden at begå en retlig fejl kunne konkludere, som den har gjort i den appellerede doms præmis 95, at det var umuligt for den at efterprøve, om den af Kommissionen anvendte metode og de i Kommissionens analyse anvendte analysefaser var fejlfrie og forenelige med de principper, der er opstillet i den nævnte dom, for at fastslå, om der forelå statsstøtte.
- 113 Det fremgår af det ovenstående, at ingen af de betragtninger, Retten har lagt til grund, kan begrunde, at den omtvistede beslutning annulleres som følge af manglende begrundelse. Som følge heraf tages det af Chronopost og La Poste påberåbte anbringende om, at Retten har begået en retlig fejl ved vurderingen af Kommissionens begrundelsespligt, til følge.
- 114 Den appellerede dom ophæves således, i det omfang den på grund af en tilsidesættelse af begrundelsespligten annullerer den omtvistede beslutning, for så vidt som denne fastslår, at La Postes ydelse af logistisk og forretningsmæssig bistand til SFMI-Chronopost ikke udgør statsstøtte.

D — Det fjerde anbringende om, at Retten har begået en retlig fejl ved vurderingen af begrebet statsstøtte hvad angår overførslen af Postadex' kundekreds

1. Parternes argumenter

- 115 Chronopost og La Poste har gjort gældende, at Retten med urette har anset en medlemsstats overførsel til et datterselskab af en økonomisk aktivitet, der finder sted i en sektor, som er undergivet fri konkurrence, for statsstøtte, fordi kundekredsen, som repræsenterede et immaterielt aktiv finansieret af statslige midler, var blevet overført uden vederlag.
- 116 Retten begik herved en retlig fejl ved ikke — i strid med hvad Domstolen bestemte i dommen i sagen Chronopost m.fl. mod UFEX m.fl. — at tage hensyn til La Postes særlige situation, der, på grund af den omstændighed, at selskabet opererer på et monopoliseret område, ikke kan sammenlignes med situationen for private virksomheder. Overførslen af Postadex kan ikke holdes kunstigt adskilt fra en offentlig forvaltnings overførsel af en økonomisk aktivitet til et oprettet datterselskab, som ikke kan vurderes på samme måde, som et indskud der overføres fra en privat virksomhed til sit eksisterende datterselskab. Det offentliges kapitalindskud i Chronopost var endvidere mod vederlag, hvilket Kommissionen har fastslået, og der var således på ingen måde tale om støtte til det oprettede datterselskab.
- 117 Det omhandlede datterselskab er desuden — i overensstemmelse med Kommissionens ønsker i forbindelse med liberaliseringen af områder, der tidligere har været underlagt et monopol — ikke sammenlignelig med relationerne mellem virksomheder og eksisterende datterselskaber. På tidspunktet for oprettelsen af datterselskabet, som kan sammenlignes med en opsplitting, kunne der ikke være tale om statsstøtte, fordi der endnu ikke var en modtager af støtten, og der var under alle omstændigheder ikke nødvendigvis en fordel. I øvrigt havde Kommissionen taget højde for den formodede værdi af de overførte immaterielle aktiver.
- 118 Endelig har Domstolen allerede fastslået, at en kapitaloverførsel til fordel for et datterselskab i den offentlige sektor som udgangspunkt ikke involverer støtte af nogen art,

når en privat investor på lige vilkår deltager i overførslen, hvilket er tilfældet i denne sag, eftersom selskabet TAT, som besad 34% af kapitalen i SFMI, har overført sine egne aktiver til dette selskab.

- 119 Ifølge UFEX m.fl. skete overførslen af Postadex til SFMI uden vederlag, og egenkapitalforrentningen kan ikke anses for at udgøre et vederlag, hvorfor Kommissionens tal ikke er relevante. Indskuddene, som i henhold til selskabslovgivningen altid skal evalueres, begunstigede Chronopost som ny aktør ved at give selskabet en konkurrencefordel, det ikke ville have opnået under normale markedsvilkår. Der var rent faktisk tale om en vederlagsfri overførsel af en i øvrigt intern kundekreds fra en virksomhed med monopol til dets datterselskab.
- 120 Det er uden betydning for anvendelsen af traktatens artikel 92, stk. 1, hvorvidt der er tale om en opsplitning eller ikke, da begrebet statsstøtte ikke defineres ud fra en transaktions årsager eller midler, men ud fra dens virkninger på markedet og handelen mellem medlemsstaterne.

2. Domstolens bemærkninger

- 121 Indledningsvis skal der henvises til fast retspraksis, hvorefter alle betingelserne i traktatens artikel 92, stk. 1, skal være opfyldt, for at der kan være tale om »støtte« i denne bestemmelses forstand (jf. dom af 21.3.1990, sag C-142/87, Belgien mod Kommissionen, den såkaldte »Tubemeuse«-sag, Sml. I, s. 959, præmis 25, af 14.9.1994, forenede sager C-278/92 — C-280/92, Spanien mod Kommissionen, Sml. I, s. 4103, præmis 20, af 16.5.2002, sag C-482/99, Frankrig mod Kommissionen, Sml. I, s. 4397, præmis 68, og af 24.7.2003, sag C-280/00, Altmark Trans og Regierungspräsidium Magdeburg, Sml. I, s. 7747, præmis 74).
- 122 For det første skal der være tale om statsstøtte eller støtte, som ydes ved hjælp af statsmidler. For det andet skal denne støtte kunne påvirke samhandelen mellem medlemsstater. For det tredje skal den give modtageren en fordel. For det fjerde

skal den fordreje eller true med at fordreje konkurrencevilkårene (jf. bl.a. dom af 30.3.2006, sag C-451/03, *Servizi Ausiliari Dottori Commercialisti*, Sml. I, s. 2941, præmis 56).

- 123 Det er desuden fast retspraksis, at støttebegrebet ikke blot kan omfatte positive ydelser som bl.a. tilskud, lån eller deltagelse i virksomheders kapital, men ligeledes indgreb, der under forskellige former letter de byrder, som normalt belaster en virksomheds budget, og derved, uden at være tilskud i ordets egentlige forstand, er af samme art og har tilsvarende virkninger. I forbindelse med indirekte fordele med tilsvarende virkninger som tilskud henvises til levering af varer eller tjenesteydelser på præferencevilkår (jf. i denne retning bl.a. dom af 20.11.2003, sag C-126/01, *GEMO*, Sml. I, s. 13769, præmis 28 og 29).
- 124 Da Retten fastslog, at overførslen af Postadex foretaget af La Poste, altså en statslig tjeneste, til SFMI-Chronopost udgjorde statsstøtte, henviste den i den appellerede doms præmis 165-167 til, at denne transaktion havde indbefattet overførsel af kundekredsen, dvs. et element af et immaterielt aktiv, som havde en økonomisk værdi, og at den fordel, som dette medførte for SFMI-Chronopost, ikke havde givet anledning til, at La Poste fik en modydelse.
- 125 Et sådant ræsonnement lader forstå, at La Poste skilte sig af med Postadex uden at få en modydelse, som om den overførte aktivitet var blevet privatiseret helt uden vederlag.
- 126 En sådan analyse tager imidlertid udgangspunkt i en urigtig forudsætning. Det er nemlig ubestridt, at La Poste foretog overførslen ved at oprette et datterselskab, og at La Poste gennem holdingselskabet, som det ejer 100%, erhvervede 66% af kapitalen i sit datterselskab Chronopost. Det kan således ikke udelukkes, at denne aktieandel i det mindste delvis tager hensyn til overførte materielle og immaterielle aktiver, navnlig Postadex' kundekreds.

- 127 Som generaladvokaten har anført i punkt 117 i sit forslag til afgørelse, har La Poste bevaret den økonomiske værdi af aktiviteterne, der er overført til Chronopost, svarende til La Postes aktiepost på 66% af Chronoposts kapital.
- 128 Det må under disse omstændigheder konstateres, at Retten ikke uden at begå en retlig fejl kunne begrunde sin analyse ved helt at se bort fra de retlige og økonomiske omstændigheder ved en overførsel af en kundekreds i forbindelse med oprettelsen af et datterselskab, eftersom disse omstændigheder i sig selv kunne skabe en modydelse for fordelingen ved overførslen.
- 129 En sådan kvalifikation som statsstøtte kan endvidere alene tiltrædes, hvis overførslen af Postadex' kundekreds som sådan, opfylder alle betingelserne i traktatens artikel 92, stk. 1, som er omtalt ovenfor i nærværende doms præmis 122, og som er kumulative (jf. i denne retning dom af 23.3.2006, sag C-237/04, Enirisorse, Sml. I, s. 2843, præmis 50).
- 130 Det er imidlertid ikke gjort gældende, at alle disse betingelser er opfyldt. Hvad angår spørgsmålet, om — som det fremgår af den fjerde betingelse — en sådan overførsel fordrejer eller truer med at fordreje konkurrencen, ville det under alle omstændigheder kun have forholdt sig således, hvis den navnlig ændrede strukturen af det omhandlede marked og påvirkede situationen for de konkurrerende virksomheder, som allerede var aktive på markedet.
- 131 I den forbindelse bemærkes, som generaladvokaten har bemærket i punkt 120 i sit forslag til afgørelse, at eftersom kurertjenesten allerede blev drevet direkte af La Poste under navnet Postadex indtil oprettelsen af SFMI-Chronopost, ses overførslen af Postadex' kundekreds til SFMI-Chronopost ikke i sig selv at have ændret konkurrencevilkårene på markedet for kurérpostvirksomhed.

- 132 Under disse omstændigheder må Chronopost og La Poste gives medhold i deres fjerde anbringende, og den appellerede dom ophæves, i det omfang den annullerer den omtvistede beslutning for så vidt denne fastslår, at overførslen af Postadex ikke udgør statsstøtte.
- 133 Henset til de ovenstående betragtninger, ophæves den appellerede dom dels i det omfang, den annullerer den omtvistede beslutning for så vidt som denne fastslår, at hverken den logistiske og forretningsmæssige bistand, som La Poste har ydet sit datterselskab, SFMI-Chronopost, eller overførslen af Postadex udgør statsstøtte til fordel for SFMI-Chronopost, dels i det omfang der heri følgelig træffes afgørelse om omkostningerne.

IX — Følgerne af ophævelsen af den appellerede dom

- 134 Ifølge artikel 61, stk. 1, i Domstolens statut kan Domstolen, når den ophæver den af Retten truffe afgørelse, selv træffe endelig afgørelse, hvis sagen er moden til påkendelse. Da dette er tilfældet i denne sag, skal Domstolen inden for rammerne af den tvist, der stadig verserer for den, træffe realitetsafgørelse om påstanden om annullation af den omtvistede beslutning under hensyntagen til, at alle de relevante oplysninger for bedømmelsen af beslutningens lovlighed har kunnet fremlægges af parterne under hele sagen, der har strakt sig over flere etaper.

A — *Tvistens omfang*

- 135 Det bemærkes for de første, at den appellerede dom alene annullerede den omtvistede beslutning for så vidt som den fastslår, at hverken den logistiske og forretningsmæssige bistand, som La Poste har ydet til sit datterselskab SFMI-Chronopost, eller overførslen af Postadex udgør statsstøtte til SFMI-Chronopost, mens artikel 1 i den

omtvistede beslutning, som angivet i nærværende doms præmis 4, henviste til andre forhold, som Kommissionen ikke fandt udgjorde statsstøtte.

136 Retten forkastede UFEX m.fl.'s argumenter angående disse andre forhold i dommen i sagen UFEX m.fl. mod Kommissionen som gengivet i den appellerede doms præmis 180 og i den appellerede doms præmis 189-191.

137 Retten forkastede i den appellerede dom — i forbindelse med vurderingen af anbringendet om en tilsidesættelse af statsstøttebegrebet — UFEX m.fl.'s argumenter til støtte for dette anbringende om dels anvendelsen af retropolations-metoden dels anvendelsen af La Postes image.

138 Under disse omstændigheder, og idet UFEX m.fl., appellindstævnte i nærværende appelsager, ikke har fremsat relevante påstande under denne sag, påvirker Domstolens delvise ophævelse af den appellerede dom ikke dommen, for så vidt som Retten forkastede disse argumenter.

139 Genstanden for tvisten, som fortsat verserer for Domstolen efter ophævelsen, som fremgår af præmis 132 i denne dom, er følgelig begrænset til anfægtelsen af den omtvistede beslutning for så vidt som den fastslår, at La Postes ydelse af logistisk og forretningsmæssig bistand til SFMI-Chronopost ikke udgør statsstøtte.

140 Inden for rammerne heraf står der herefter tilbage at tage stilling til de argumenter, der er blevet påberåbt til støtte for anbringendet om en tilsidesættelse af statsstøttebegrebet, som er fastholdt over for Retten af UFEX m.fl. efter dommen i sagen Chronopost m.fl. mod UFEX m.fl., nemlig den manglende dækning af omkostningerne afholdt af La Poste, Kommissionens undervurdering og vilkårlige behandling af visse

forhold, fejl i de regnskabsmæssige justeringer i bilag 4 til Deloitte-undersøgelsen og den usædvanligt høje interne rente for La Postes investering.

B — Berettigelsen af påstanden om annullation af den omtvistede beslutning

- ¹⁴¹ Indledningsvist skal der henvises til, at begrebet statsstøtte efter definitionen i traktaten har retlig karakter og skal fortolkes på grundlag af objektive elementer. Af denne grund skal Fællesskabets retsinstanser principielt under hensyntagen til såvel de konkrete omstændigheder i den sag, der verserer for dem, som til Kommissionens vurderingers tekniske eller indviklede karakter gennemføre en fuldstændig efterprøvelse af, om en foranstaltning henhører under traktatens artikel 92, stk. 1 (dom af 16.5.2000, sag C-83/98 P, Frankrig mod Ladbroke Racing og Kommissionen, Sml. I, s. 3271, præmis 25).
- ¹⁴² Det følger heraf, at det påhviler Domstolen at prøve, om de omstændigheder, der er fremført af Kommissionen, er materielt rigtige, og at de er af en sådan karakter, at det kan fastslås, at alle betingelser, som er anført i nærværende doms præmis 122, for at kvalificere en »støtte« efter traktatens artikel 92, stk. 1, er opfyldt.
- ¹⁴³ Da der herved er tale om en kompliceret økonomisk bedømmelse, bemærkes ligeledes, at Domstolens prøvelse af en kommissionsretsakt, der hviler på en sådan bedømmelse, ifølge fast retspraksis må begrænses til en kontrol af, om procedure- og begrundelsesforskrifterne er overholdt, om de faktiske omstændigheder, på grundlag af hvilke det anfægtede valg er foretaget, er materielt rigtige, samt til, om der foreligger en åbenbar fejl ved vurderingen af de nævnte faktiske omstændigheder, eller om der er begået magtfordrejning (jf. i denne retning dom af 29.2.1996, sag C-56/93, Belgien mod Kommissionen, Sml. I, s. 723, præmis 11, og af 8.5.2003, forenede sager C-328/99 og C-399/00, Italien og SIM 2 Multimedia mod Kommissionen, Sml. I, s. 4035, præmis 39).

- 144 Da begrebet statsstøtte som angivet ovenfor i dommens præmis 95 endvidere skal anvendes på en objektiv situation, der skal bedømmes på det tidspunkt, hvor Kommissionen vedtager sin beslutning, er det de vurderinger, som er foretaget på dette tidspunkt, der skal tages i betragtning med henblik på gennemførelse af ovennævnte domstolsprøvelse.
- 145 Det er i lyset af disse betragtninger, at der skal foretages en undersøgelse af de af UFEX m.fl. påberåbte argumenter, der har til formål at påvise, at Kommissionen urigtigt har antaget, at vederlaget for La Postes logistiske og forretningsmæssige bistand til SFMI-Chronopost for perioden fra 1986 til 1995 var tilstrækkeligt og derfor ikke kunne anses for statsstøtte til SFMI-Chronopost.
- 146 UFEX m.fl. har navnlig gjort gældende, at Kommissionen nøjes med at hævde, at La Postes samtlige omkostninger var dækket, uden hverken at præcisere de opgivne tal eller de foretagne beregninger, og at Deloitte-undersøgelsen, som Kommissionen støtter sig på, i øvrigt har medgivet, at den ikke var i stand til at begrunde sine konklusioner om de variable omkostninger, da La Poste ikke førte et analytisk regnskab før 1992.
- 147 I den forbindelse er det — som Retten i øvrigt allerede har bemærket i den appellerede doms præmis 134-136 vedrørende anvendelsen af »retropolations-metoden« — ubestridt, at det først er fra 1992, at La Poste, der indtil da var en integreret del af den franske forvaltning, har anvendt det analytiske regnskab, uden hvilket det ikke var muligt at foretage en nøjagtig beregning af omkostningerne til ydelserne, som La Poste ydede SFMI-Chronopost før 1992.
- 148 Da det endvidere — som Domstolen allerede har bemærket i præmis 38 i dommen i sagen Chronopost m.fl. mod UFEX m.fl. — ikke er muligt at sammenligne La Postes situation med den situation, som en privat koncern på et ikke-monopoliseret område befinder sig i, skal de »sædvanlige markedsbetingelser«, som nødvendigvis er hypotetiske, bedømmes i forhold til de tilgængelige objektive oplysninger, der kan efterprøves.

- 149 Under disse omstændigheder er der ikke umiddelbart grundlag for at kritisere, at Kommissionen har støttet den omtvistede beslutning på de eneste oplysninger, der var til rådighed, og som navnlig stammer fra Deloitte-undersøgelsen og fremlagt af den franske regering, og som gjorde det muligt at rekonstruere omkostningerne afholdt af La Poste. Anvendelsen af disse oplysninger er kun kritisabel, hvis det var fastslået, at de var baseret på åbenbart urigtige vurderinger.
- 150 En gennemgang af de sagsakter, der er blevet forelagt Domstolen, kan imidlertid ikke føre til en sådan konklusion.
- 151 For det første kunne Kommissionen ikke rejse tvivl om rigtigheden af de oplysninger, som kunne udledes af La Postes analytiske regnskab, der blev ført fra 1992, og som var attesteret af revisorer og en statsrevisor, hvilket ikke er bestridt. Den omstændighed, at den franske revisionsret i en rapport fra 2003 havde fremhævet »svagheder« ved visse elementer i dette regnskab, kan ikke medføre, at de af Kommissionen truffne valg på tidspunktet for den omtvistede beslutning var åbenbart urigtige.
- 152 Det skal herved i øvrigt bemærkes, at UFEX m.fl. i sin klage til Kommissionen havde vedlagt en undersøgelse foretaget af Braxton samt en anden økonomisk undersøgelse fra samme firma til støtte for sagen anlagt ved Tribunal de commerce de Paris i 1993. Det fremgår af omtvistede beslutning, hvilket ikke er bestridt, at UFEX m.fl. vedlagde deres bemærkninger, der blev fremsendt til Kommissionen i august måned 1996, en ny økonomisk undersøgelse udført af det rådgivende selskab Bain & Co. (herefter »Bain-undersøgelsen«), hvis tal ifølge UFEX m.fl. var mere troværdige end tallene i de to tidligere Braxton-undersøgelser.
- 153 Ud over, at denne række af undersøgelser afspejler vanskeligheden ved at vurdere de reelle omkostninger forbundet med La Postes bistand til SFMI-Chronopost, fremgår det ifølge de ubestridte udtalelser i den omtvistede beslutning, at Deloitte-undersøgelsen analyserer og forholder sig til Bain-undersøgelsens konklusioner. Under disse omstændigheder skal de oplysninger, Kommissionen lagde til grund efter fremsendelsen af denne undersøgelse og på grundlag af betragtningerne heri, ikke anses for

at være fremkommet vilkårligt, men som et resultat af de oplysninger, der var til rådighed.

154 For det andet har UFEX m.fl. anfægtet den metode, der er anvendt i den nævnte Deloitte-undersøgelse og derefter af Kommissionen til at bestemme omkostningerne afholdt af La Poste til Chronoposts kurer-tjeneste, for så vidt som denne metode ser bort fra det forhold, at visse fastsatte omkostninger udelukkende er tilskrevet kurer-tjenesten direkte. En sådan kritik er imidlertid alene relevant, såfremt La Poste har haft omkostninger, der hidrører specifikt fra kurer-tjenesten, hvilket UFEX m.fl. på ingen måde har godtgjort. De har — uden i den forbindelse at identificere nogen omkostninger præcist — begrænset sig til at henvise til dokumenter med et generelt indhold, som ikke er underbygget på anden måde.

155 Under alle omstændigheder fremgår det ikke, at anvendelsen af denne metode, som er omfattet af Kommissionens skønsmargin i forbindelse med de tekniske valg, den må træffe, er resultatet af et åbenbart urigtigt skøn, selv om det ikke a priori er inkonsekvent at tilskrive en del af omkostningerne, som i dette tilfælde, til den ene eller anden tjeneste under henvisning til de forskellige tjenesters omfang.

156 Det er for det tredje ubestridt, som det er nævnt i nærværende doms præmis 147, at det ikke var muligt at foretage en nøjagtig beregning af omkostningerne til ydelserne til SFMI-Chronopost for perioden fra 1986 til 1992, da La Poste ikke førte et analytisk regnskab.

157 Det er netop for at afhjælpe denne mangel, at konsulentvirksomheden Deloitte Touche Tohmatsu fik til opgave at foretage en fornyet behandling af de tilgængelige regnskabsoplysninger med henblik på at tilvejebringe det bedst mulige skøn over de samlede omkostninger, der var forbundet med den logistiske og forretningsmæssige bistand til SFMI-Chronopost.

- 158 I denne sammenhæng forekommer det ikke åbenbart uhensigtsmæssigt, at den fornyede behandling indeholder forskellige justeringer, hvis begrundelse og omfang blev forklaret i Kommissionens besvarelse af 27. maj 2005 af Rettens skriftlige spørgsmål til sagens parter. Sådanne justeringer giver ikke i sig selv grundlag for at konkludere, at der findes uregelmæssigheder i de oplysninger, som Kommissionen har anvendt fra denne undersøgelse.
- 159 Hvad for det fjerde angår spørgsmålet, om La Postes adfærd som aktionær i SFMI-Chronopost kunne begrundes kommercielt ud fra princippet om den private investor og derfor ikke skjulte subsidier, der kunne udgøre statsstøtte, har Kommissionen, som det fremgår af den omtvistede beslutning, efterprøvet, at den interne rentesats for La Postes investering som aktionær var større end SFMI-Chronoposts kapitalomkostninger, dvs. den normale rente, som en privat investor ville kræve under lignende forhold.
- 160 Det er ubestridt, at de foretagne beregninger, som det er forklaret i den omtvistede beslutning, og som det fremgår af tabel 1 til Kommissionens redegørelse i svaret af 27. maj 2005, dvs. uden at tage hensyn til den støtte, der udgøres af adgang til La Postes net og goodwill (første scenario), på hvilket grundlag det konstateredes, at den interne rentesats klart oversteg kapitalomkostningerne. Hvad angår den beregnede interne rentesats under hensyntagen til den støtte, der udgøres af adgang til net og goodwill (andet scenario), har UFEX m.fl. gjort gældende, at tabel 2 til den nævnte redegørelse er behæftet med en regnefejl.
- 161 Det må imidlertid konstateres, at UFEX m.fl.'s påstand, der ikke rejser tvivl om konstateringen efter det første scenario, er uden betydning. For det første fremgår det nemlig af den omtvistede beslutning, at Kommissionen alene havde adgang til det andet scenario på baggrund af oplysninger fremlagt af UFEX m.fl., hvis indhold den bestred, og kun med henblik på at understøtte resultaterne af det første scenario.
- 162 For det andet fandtes der blandt disse oplysninger det beløb, som ifølge UFEX m.fl. svarede til støtten som følge af særlige gunstige betingelser for adgang til La Postes ekspeditionskontorer, mens hverken UFEX m.fl. eller Bain-undersøgelsen, som

præciseret i den omtvistede beslutning, forklarer, hvorledes beløbet er beregnet. Under disse omstændigheder kan den omhandlede påstand ikke godtgøre, at Kommissionen har foretaget en åbenbar fejlagtig vurdering hvad angår en passende egenkapitalforrentning knyttet til den konkurrencemæssige aktivitet.

163 Endelig skal det bemærkes, at det eneste formål med fastlæggelsen af den interne rente i denne sag var at prøve, om La Postes adfærd som aktionær i SFMI-Chrono-post kunne begrundes kommercielt ud fra princippet om den private investor. I den henseende var det vigtige for Kommissionen, om den interne rente var højere end den normale rente, som en privat investor ville kræve under lignende forhold. Derfor havde størrelsen af overskridelsen ingen indvirkning på spørgsmålet, om de økonomiske transaktioner, der fandt sted mellem La Poste og dets datterselskab, indeholdt et element af støtte. UFEX m.fl.'s argument om en usædvanlig høj intern rente er dermed uden betydning i denne sag.

164 Henset til de ovenstående betragtninger, er anbringendet om tilsidesættelse af statsstøttebegrebet ugrundet, og UFEX m.fl.'s påstand om annullation af den omtvistede beslutning må derfor afvises.

Sagsomkostningerne

165 Procesreglementets artikel 122, stk. 1, bestemmer, at såfremt der ikke gives appellanten medhold, eller såfremt der gives appellanten medhold, og Domstolen endeligt afgør sagen, træffer den afgørelse om sagens omkostninger. Ifølge procesreglementets artikel 69, stk. 2, der i medfør af reglementets artikel 118 finder anvendelse i appelsager, pålægges det den tabende part at betale sagens omkostninger, hvis der er nedlagt påstand herom. Reglementets artikel 69, stk. 3, første afsnit, bestemmer imidlertid, at Domstolen kan bestemme, at hver part skal bære sine egne omkostninger, hvor der foreligger ganske særlige grunde. Ifølge artikel 69, stk. 4, første afsnit, bærer medlemsstater, der er indtrådt i en sag, deres egne omkostninger.

166 I betragtning af sagens forløb tilpligtes hver part samt Den Franske Republik at bære sine egne omkostninger.

På grundlag af disse præmisser udtaler og bestemmer Domstolen (Store Afdeling):

- 1) **Dommen afsagt af De Europæiske Fællesskabers Ret i Første Instans den 7. juni 2006, UFEX m.fl. mod Kommissionen (sag T-613/97), ophæves, dels i det omfang den annullerer Kommissionens beslutning af 1. oktober 1997 om Frankrigs påståede støtte til SFMI-Chronopost, for så vidt som denne fastslår, at hverken den logistiske og forretningsmæssige bistand, som La Poste har ydet sit datterselskab, SFMI-Chronopost, eller overførslen af Postadex udgør statsstøtte til SFMI-Chronopost, dels i det omfang der heri følgelig træffes afgørelse om omkostningerne.**

- 2) **Sag T-613/97 anlagt ved De Europæiske Fællesskabets Ret i Første Instans afvises.**

- 3) **Hver part samt Den Franske Republik bærer sine egne omkostninger.**

Underskrifter